

Název miniprojektů: Nerostné suroviny

Škola: Základní škola náměstí E. Beneše, Varnsdorf

Školní rok: 2013 / 2014

Vedoucí kroužku: Bc. Lucie Šeráková

Těžba nerostných surovin ve Šluknovském výběžku

Obsah

1. Úvod	2
2. Charakteristika vybraných území - Varnsdorf	3
2.1 Špičák	3
2.2 Mandava	3
3. Lomy Šluknovského výběžku	4
4. Vliv těžby na životní prostředí	4
5. Závěr	5

1. Úvod

V našem dalším miniprojektu jsme se podívali na zoubek těžbě nerostných surovin ve Varnsdorfu, ale i v celém Šluknovském výběžku. Zaměřili jsme se na oblast kolem Špičáku, řeky Mandavy a lomy na Šluknovsku. Počasí nám tentokrát přálo, tak jsme se vydali na Špičák, kde jsme se snažili najít pozůstatky po těžbě hnědého uhlí a k řece Mandavě, kde jsme si zkusili rýžovat zlato, žádné jsme ale nevyrýžovali a i podle pamětníků se v Mandavě nikdy žádné zlato neobjevilo. S sebou jsme si vzali kladiva, terénní deník, psací potřeby a sáček na vzorky. Druhou část našeho objevování jsme strávili ve škole, kde jsme si vyplnili pracovní listy, vytvořili prezentace, zhlédli dokument o uhelných ložiscích na Ostravsku a v severozápadních Čechách a pomocí internetu vyhledali potřebné informace k tvorbě našeho miniprojektu.

Obr. 1: Marné hledání zlata v řece Mandavě

Obr. 2: Hledání hnědého uhlí v oblasti kolem Špičáku

2. Charakteristika vybraných území - Varnsdorf

2.1 Špičák

Terén kolem Špičáku je velmi členitý, střídají se velmi často kopce s rovinou. Z hlavního vrcholu „skalky“ jsme měli krásný výhled na celý Varnsdorf a Německo, viděli jsme Hrádek, Luž, Pěnkavčí vrch, Jedlovou, i Růžovský vrch, krajinu jsme zhodnotili jako mírně zvlněnou. V 19. století se pod vrcholem Špičáku těžilo hnědé uhlí, dodnes jsou zde zachovány sloje s výskytem uhlí a diatomitů. Po hodinovém hledání se nám přeci jenom povedl najít úlomek hnědého uhlí, měli jsme obrovskou radost a tento vzorek jsme zařadili do naší školní sbírky.

Obr. 3: Hnědé uhlí nalezené na Špičáku

2.2 Mandava

Řeka Mandava je levým přítokem Lužické Nisy, do které se vlévá v Žitavě v nadmořské výšce 228 m. Pramení západně od Starých Křečan v nadmořské výšce 433 m. Největším přítokem je řeka Lužnička. Do povodí Mandavy patří na českém území vodní plochy o celkové rozloze 104,22 ha, mezi největší patří Světlík, Velký rybník v Rybništi a Varnsdorfský rybník. Zlato se v Mandavě údajně nikdy nerýžovalo, ale v našem objevování jsme narazili na potok Bublava u Lobendavy, kde se nachází rýžovnické hromady, takže tu zde nějaké pokusy o rýžování zlata určitě probíhaly.

3. Lomy Šluknovského výběžku

Od našich varnsdorfských pamětníků víme, že jen ve Varnsdorfu se nachází minimálně pět lomů, které už ovšem nejsou činné:

- na Valčíku se těžil kaolín, který se vozil na keramičku (dnes je zde pivovar Kocour)
- u vodárny (Děčínská ulice) – těžba kamene
- Horská ulice – těžba kamene
- Mariánská ulice – těžba hlíny
- Markáč – velký lom na hlínu

Jediný lom, který je na Šluknovsku v provozu, se nachází v **Císařském u Šluknova**, jedná se o velkovýrobu drceného kameniva.

Partyzánský vrch, který se nachází 3 km západně od Šluknova a 2 km SV od Velkého Šenova, měl kdysi výšku 543 m a dva vrcholy, oba vrcholy jsou dnes odtěženy a těžba nadále pokračuje, těží se zde čedič.

Hornická činnost Šluknovska se datuje už k 15. století, **mezi Šluknovem a Křečany** se nachází povrchový důl, kde se v 70. letech těžilo stříbro, v 16. století se ale nemluví o stříbře, ale o těžbě mědi.

4. Vliv těžby na životní prostředí

Těžba nerostných surovin očima dětí:

„Těžít se přeci musí, potřebujeme nerostné suroviny, bez nich bychom nemohli jezdit autem, zatopit si doma atd. Ale zase je pravda, že dochází ke znečištění ovzduší a to má pak velký vliv na naše dýchání a s ním spojené zdravotní problémy.“

„Při těžbě uhlí se ničí krajina, při jeho pálení se uvolňuje SO₂ a CO₂.“

„Pokud se ropa převáží ropnými tankery, hrozí ekologická katastrofa – vylití ropy do moře, spousta živočišných a rostlinných druhů přijde o život.“

„V těžbě zemního plynu zase tak velké nevýhody nevidím, možná jen nebezpečí výbuchu, spíše mě zarazí to, jak je drahý. Doma neustále řešíme problém, zda topit plynem, který je dražší,

šetrný k ŽP, ale v zimě se pořádně nezahřejeme nebo uhlím, které je levnější, neekologické a v zimě máme opravdu teplo?“

„Několik let jsem žil nedaleko lomu, byla to katastrofa, strašný hluk, prach a nadměrná doprava.“

5. Závěr

Při našem objevování jsme tedy přišli na to, že na Šluknovsku se kdysi těžilo hnědé uhlí (Špičák), stříbro (vrch Hrazený), kaolín (Valčík), čedič (Partyzánský vrch – těží se i dnes) a měď (Křečany). Je nám ale jasné, že těch těžebních pozůstatků bude určitě více, my jsme ale rádi, že jsme objevili aspoň tyto oblasti a tím obohatili naše vědecké obzory ☺. Celkově jsme rádi, že se v našem výběžku netěží ve velkém např. uhlí, ropa, atd. Máme tu celkem hezkou krajinu, minimálně poškozené životní prostředí, tak za to buďme rádi.

Použité zdroje:

Internet:

- 1) <http://slkn.sluknovsko.cz/sn2000/clanek.php3?kod1=323&cislo=11&typ=informace>; 15. 4. 2014
- 2) [http://www.sluknov.cz/city/texts/history.htm#Dolování a těžba nerostů](http://www.sluknov.cz/city/texts/history.htm#Dolování_a_těžba_nerostů); 16. 4. 2014
- 3) http://cs.wikipedia.org/wiki/Nerostn%C3%A9_suroviny; 16. 4. 2014
- 4) <http://www.severnicechy.info/dr-cs/5556-partyzansky-vrch.html>; 16. 4. 2014
- 5) http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0luknovsk%C3%BD_v%C3%BDb%C4%9B%C5%BEEk; 16. 4. 2014
- 6) <http://lokality.geology.cz/520>; 19. 4. 2014
- 7) <http://cs.wikipedia.org/wiki/Varnsdorf>; 19. 4. 2014
- 8) <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mandava>; 19. 4. 2014
- 9) <http://www.luzicke-hory.cz/mista/index.php?pg=zmvspic>; 19. 4. 2014
- 10) <http://lide.uhk.cz/fim/student/stepama3/geografie.html>; 19. 4. 2014